

Додаток №6
до наказу № 153 від 05 листопада 2024 р.

Схвалено:

Вченою радою Державної наукової установи
«Центр інноваційних технологій охорони
здоров'я» Державного управління справами
«17» жовтня 2024 (протокол № 3)

**Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в
Державній науковій установі «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я»
Державного управління справами**

I. Загальні положення

1.1. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Державній науковій установі «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про науково-технічну інформацію», Кодексу академічної доброчесності.

1.2. Мета Положення – визначення процедури запобігання та виявлення плагіату в академічних роботах наукових працівників та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Державної наукової установи «Центр інноваційних технологій охорони здоров'я» Державного управління справами (далі - ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС) та сприяння дотриманню вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності й індивідуальності під час створення авторського твору та усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.3. Положення є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої і наукової діяльності ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС та якості вищої освіти в цілому.

II. Основні терміни та визначення

2.1 У даному Положенні використовуються терміни у таких значеннях:

2.1.1. *Автор* – фізична особа, творчою працею якої створено твір;

2.1.2. *Академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднення творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

2.1.3. *Академічний текст* – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, атестаційної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць;

2.1.4. *Висновок (довідка) про перевірку на академічний плагіат* – документ, що містить інформацію про результати перевірки на плагіат, який оформлюється відповідальною особою;

2.1.5. *Відповідальна особа* – здійснює перевірку на плагіат твору.

- науковий керівник дисертаційної роботи на здобуття ступеня «доктора філософії» або «доктора наук»;

- науковий керівник науково-дослідної роботи на плагіат звіту про науково-дослідну роботу;

- головний редактор науково-фахових періодичних видань ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС за перевірку на плагіат рукописів, наукових статей;

2.1.6. *Наукове видання* – твір (узагальнююча наукова праця, монографія, збірник наукових праць, збірник документів і матеріалів, тези та матеріали наукових конференцій, автореферат дисертації, препринт, словник, енциклопедія, науковий довідник або покажчик, наукове періодичне видання тощо) наукового характеру, що пройшов процедуру наукового рецензування та затвердження до друку вченою радою;

2.1.7. *Науковий результат* – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації;

2.1.8. *Плагіат* – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору;

2.1.9. *Програма для пошуку плагіату* (далі – Програма) – онлайн-сервіс, який перевіряє текстові документи на предмет наявності збігів, що розміщені в мережі Інтернет, репозитаріях, базах даних та ін.;

2.1.10. *Самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

2.1.11. *Твір (праця/робота/матеріал)* – інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), надана на паперових носіях або в електронному вигляді в мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному веб-сайті ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), магістерська робота, проєкт, реферат, есе, контрольна, творча робота, ІНПЗ тощо);

2.1.12. *Фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

2.1.13. *Фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

2.1.14. *Цитата* – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному веб-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.2. Академічним плагіатом вважається:

2.2.1. Видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення в неї змістовних змін, а також навмисні текстові зміни – заміна символів в тексті (кириличні символи на латинські і навпаки тощо) з метою укриття запозичення;

2.2.2. Дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) без оформлення цитування;

2.2.3. Внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування;

2.2.4. Компіляція – створення значного масиву тексту без самостійного вивчення проблеми, шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення в нього правок, з посиланням на авторів та написанням перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

2.2.5. Представлення скомпонованих власних і запозичених аргументів без цитування;

2.2.6. Парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів, знаків, фразеологічних зворотів або речень при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);

2.2.7. Відтворення наведених в іншому джерелі цитат з третіх джерел без вказування, за яким саме безпосереднім джерелом наведена цитата;

2.2.8. Реплікація – процес копіювання даних з одного джерела на багато інших і навпаки.

III. Заходи по запобіганню академічному плагіату

3.1. Забезпечення доступу наукових працівників та здобувачів вищої освіти, авторів публікацій до повної версії цього Положення на веб-сторінці ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

3.2. Інформування осіб, які виконують наукові, навчальні та методичні праці, а також залучені до їх рецензування, в тому числі здобувачів вищої освіти, наукових співробітників про необхідність дотримання Кодексу академічної доброчесності та цього Положення.

3.3. Формування науковими працівниками та науковими керівниками завдань для здобувачів вищої освіти та виконавців науково-дослідних робіт, які сприяють розвитку творчого підходу до їх виконання.

3.4. Проведення роз'яснювальної роботи та розповсюдження відповідних методичних матеріалів з визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані джерела у письмових роботах серед здобувачів.

3.5. Запровадження консультацій наукових керівників для здобувачів вищої освіти з роз'ясненням вимог до написання дисертаційних робіт, використання інформації з інших джерел та недопущення плагіату.

3.6. Щорічне проведення для здобувачів вищої освіти комунікативних заходів з питань наукової етики.

3.7. Перевірка академічних текстів на плагіат.

IV. Запобігання та виявлення академічного плагіату в дисертаційних роботах

4.1. Виявлення та запобігання академічного плагіату здійснюються на етапах написання, попереднього розгляду та попередньої експертизи дисертаційних робіт, зокрема під час:

4.1.1. Обговорення матеріалів дисертаційних досліджень на засіданнях відділів;

4.1.2. Щорічного звітування аспірантів, докторантів з обов'язковим висновком наукового керівника про відсутність/наявність ознак академічного плагіату у матеріалах їх дисертаційних робіт та наукових публікаціях;

4.1.3. Попередньої експертизи в ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС, яка передусє її захисту;

4.1.4. Розгляду дисертаційних робіт спеціалізованими вченими радами;

4.1.5. Надання довідки про перевірку на академічний плагіат науковим керівником, консультантом.

4.2. Під час перевірки застосовуються програми для пошуку і виявлення академічного плагіату. Перевірка дисертацій здійснюється за допомогою Програми, зокрема ресурсів сервісу онлайн-пошуку плагіату Unicheck (<https://unicheck.com/>).

V. Запобігання та виявлення академічного плагіату в дисертаційних роботах

5.1. Науковий керівник дисертаційної роботи несе відповідальність за її перевірку.

5.2. Текст остаточного варіанту дисертаційної роботи подається здобувачем вищої освіти науковому керівнику в електронному вигляді (за окремим графіком) для здійснення перевірки на плагіат та отримання довідки про перевірку на академічний плагіат.

5.3. Науковий керівник здійснює дисертаційної роботи на виявлення академічного плагіату, використовуючи відповідні програми.

5.4. Дисертаційні роботи приймаються до захисту за наявності позитивного висновку перевірки на академічний плагіат.

VI. Запобігання та виявлення академічного плагіату під час виконання науково-дослідних робіт

6.1. Заходи щодо запобігання та виявлення академічного плагіату під час виконання науково-дослідних робіт (далі – НДР) здійснюються на етапах формування та перевірки звітів про НДР.

6.2. На етапі обговорення на засіданнях наукових відділів звітів про НДР, керівник НДР забезпечує обов'язкову перевірку звітів на оригінальність тексту та відсутність неправомірних запозичень.

6.3. На етапі перевірки заключних звітів про НДР Інститутом експертно-аналітичних та наукових досліджень ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС проводиться вибіркова перевірка звітів на плагіат тексту.

VII. Запобігання та виявлення академічного плагіату в статтях, що подаються для опублікування у наукових виданнях

7.1. Наукові статті приймаються до розгляду редколегіями за наявності направлених до редакції експертного висновку та позитивних висновків проходження подвійного сліпого рецензування науковим співробітником НВОІТ (відповідальним за перевірку на антиплагіат).

7.2. Електронна версія статті перевіряється на відсутність академічного плагіату. У разі виявлення факту академічного плагіату наукова стаття не допускається до публікації. Редактор наукового видання повідомляє про цей факт автора.

7.3. Автори, які подають матеріали для опублікування або оприлюднення у наукових виданнях, повинні пройти обов'язкову перевірку праць на оригінальність і відсутність неправомірних запозичень.

VIII. Відповідальність за академічний плагіат

8.1. Відповідальність за перевірку на плагіат твору несуть особи, визначені у пункті 2.1.5.

8.2. У разі виявлення плагіату в роботах наукових, науково-педагогічних працівників, співробітників та здобувачів вищої освіти ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС автори твору несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства та Положенням про дотримання академічної доброчесності в у ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

IX. Механізм подання апеляції та її розгляд

9.1. У випадку незгоди з висновком перевірки на академічний плагіат автор (автори) праці має право у 3-денний термін після оголошення результатів перевірки або офіційного звернення особи, яка виявила академічний плагіат, подати письмову апеляцію на ім'я заступника директора з наукової роботи ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

9.2. Для розгляду апеляції наказом заступника директора з наукової роботи ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується з наукових працівників відповідного фахового напрямку науково-дослідної роботи.

9.3. До складу комісії можуть бути включені зовнішні експерти, які є визнаними фахівцями з відповідного напрямку галузі знань.

9.4. Комісія розглядає апеляцію у тижневий термін з дати видання наказу заступника директора з наукової роботи ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС про створення апеляційної комісії.

Про дату та час проведення засідання комісії заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається без його присутності.

9.5. Висновок комісії оформлюється відповідним протоколом, який підписується головою та членами комісії, та надається для ознайомлення заявнику під підпис.

9.6. Висновок апеляційної комісії зберігається протягом одного року у секретаря апеляційної комісії та передається до архіву ДНУ «ЦІТОЗ» ДУС.

Заступник директора з наукової роботи

Юрій ЯЩЕНКО